

Lylyn lykintää

Tällaisina talvipäivinä tulevat kuin itsestään mieleen Eino Leinon lentävät säkeet "Hyvä on hiihtäjän hiihdellä, kun hanki on hohtava alla..." Muistan selvästi, että kerran ainakin kirjoitin aineen, jonka otsikkosanoiksi ensimmäinen säe oli sijoitettu. Kynä lensi paperilla, niin että käsiala ei siitä ainakaan parantunut. Jotenkuten kai Leinos-Anna siitä kuitenkin selvän sai, koska muistelen olleeni tyytyväinen myös arvosanaan, en vain tekstiini. Lenokkaimpien omien tekstien lukeminen Annan jäljiltä saattoi kyllä joskus olla tuskallista. Punaiset viivat "parhaiden" kohtien alla panivat korjausten lukijan punastumaan, vaikka ei olisi ollut näkijöitäkään.

Toki Anna Leinonen vauhdin hyväksyi, mutta mutta...

Jos ei ole hiihdosta kirjoittaminen aina helppoa, niin ei tarvitse ihmetellä, jos rajan yli tulleet etelänihmiset joskus ihmettelevät hiihtämisen taidon oppimisen vaikeutta, donnerwetter... Kauan sitä pitää harjoitella suomalaisenkin, joskus. Vastaani käveli yksi Oulun vanhimmista hiihtäjistä ellei vanhin, opetusneuvos Erkki Tuomikoski, jolta kysäisin, kuinka jalka nousee.

Uskalsin kysyä, kun opetusneuvos oli tapansa mukaan liikkeellä omin jaloin, hopeapäinen keppi kyllä tukenaan. Ystävät ja muutkin tutut tuntevat hänet innokkaana hiihtäjänä ja pyöräilijänä. Oikein tyytyväinen hän ei jallannousuunsa ollut, mutta sanoi silti vähän hiihtäneensäkin. Siihen hän lisäsi, poikamainen pilke silmissään, että on se vain kumma, kun hän on nyt harjoitellut jo 86 vuotta eikä se silti sen kummemmin käy... Ikämieshiihtäjällä on menossa yhdeksännen peninkulman yhdeksäs kilometri. Hiihtämisen kertoi hän aloittaneensa kaksi vuotta täytettyään, normaaliin suomalaiseen tapaan.

Vanhoja hiihtäjiä on myös tässä oheisessa kuvassa, luonnolakiin mukaan kaikki jo hiihtonsa hiihtäneitä. Kuva on näpätty "Uuleporissa" 22. päivänä maaliskuuta 1896. Ollaan ilmeisesti hiihtoretellä jossain Oulun tienoilla, vaikka varusteista saattaisi kyllä luulla, että siinä on joukko metsätyömiehiä ruokatauolla. Oulun herroja taitavat kuitenkin olla, nimistä päätellen. Kuvan taakse on mustekynällä merkitty: Skogstedt, Wikander, Boström, Johnson, Bouch, Lund, Fellman, Tornberg, E. Holm, H. (olisikohan toinen Holm?), Hasselblatt.

Nimet ovat tuttuja, oululaisittain. Vain yhdestä olen varma, Boströmistä. Kuvan nimittäin toi Ernst Boströmin miniä, ystävänä Elna-rouva, appensa peruja toi,

katsastettavaksi ja Ainolaan ohjattavaksi. Luettelon mukaan, vasemmalta, kuten tavallisesti, Jeesi olisi kolmas. Suurennuslasillakaan tämä herra ei vaikuta tutulta, sensijaan oikealta lukien neljäs seisojista sopisi Boströmiksi. Miten lie!

Ernst eli Jeesi Boströmin tunsin oikein hyvin melkein päin kaukaa kuin yleensä mitään muistan. Hän nimittäin oli tämän kotitaloni rautakaupan, Lundbergin Puistolan-myyvälän, tirehtööri ellei jo silloin koko "Lumperin". Naapuritaloa näinä viikkoina hävitettäessä paljastui jo alkuvaiheessa monien yllätykseksi Puistolan katonrajasta isokirjaimien RAUTAKAUPPA. Sitten Boströmistä tuli pankinjohtaja säästöpankkiin, jolla vielä silloin jo kauan sen jälkeenkin oli kaksikielinen nimi.

Ernst Boström oli innokas hiihtomies ja palokuntalainen koko pitkän ikänsä, mm. Oulun ensimmäinen vakinainen mestari, "veete" ennen Olanderia. Oulun Hiihtoseurassa hän puuhasi vuosikymmenet, mm. sihteerinä, kuten sittemmin poikansa Lasse, leikkiverini.

Katsokaapa varusteita! Puuvuista huomaatte, että siihen aikaan ei vielä ollut erikseen hiihtopukuja, mitä nyt villapuseroita, tosin yleiskäyttöön kudottuja tai neulottuja. Kiivaimmat kilpahiihtäjät hiihtivät alushousuillaan, kalsongeissaan. Välihousut mahtoivat kyllä olla tarpeen.

Sattumoisin löysin Oulun Hiihtodon historiasta metsänhoitaja Karl A. Fellmanin, OHS:n kunniajäseneksi ylenneen monen kilpailun puuhamiehen ja tuomarin. Olisikohan tässä kuvassa? Enempää en malta tutkailla, se on työlästä työtä. Jos joku tietäisi...?

Satuin äskettäin kuuntelemaan puutavara-alaan liittyvää esitelmää, jossa esiintyi mm. sana lyly. Maallikoille se oli outo sana, mutta metsänhoitajalta saatiin selvitys, sama minkä antaa Nykysuomen sanakirja: tummahko puuaine, jollaista syntyy... sahapuun arvoa alentava. Kuinkahan moni muistaisi oitis, mikä muu merkitys lylyllä on! Sanakirja senkin sanoo: epäparisten sukuisen vasemman jalan pitkä, olkaallinen, lylystä eli janhuksesta tehty liukumasuksi. Sen pari oli kalhu, oikean jalan nahkapohjainen potkimasuksi.

Kirjoitan tätä Kalevalan päivänä: — läksi lylyn lykkimähän, kalhun kannan potkimahan.

P.s. Eipä vastaa Panu pakinaansa nivoutuneista naisvoimistelijoista, vaikka kuuluukin heidän ihailijoihinsa.